

September 2009

Da Chopingo næste dag kom hen i symfoniorkestret havde han fået lært at klappe både fjerdedele og ottendedele. Han havde også prøvet at få sin far til det, og de havde haft det rigtig sjovt, så nu var den lille pingvin klar til nye udfordringer!

Hans ven, violinisten, ventede allerede på ham i øvelokalet, og de gik straks i gang.

”Vi aftalte jo, at du i dag skal høre noget om, hvorfor noderne står rundt omkring på stregerne.

Allerførst skal du vide, at stregerne hedder nodelinjer. Der er fem nodelinjer, og noderne kan stå på

en linje eller mellem to linjer. Det ser sådan ud: .

Hvis man skriver tonerne efter hinanden, ligner det en trappe, der går enten op eller ned. Sådan:

.

”Det lyder jo ikke så svært”, tænkte Chopingo.

”Noderne spiller man fra venstre mod højre – fuldstændig som når man læser en bog”, fortsatte musikeren. ”Hvis tonerne bevæger sig opad trappen, vil melodien også bevæge sig op og omvendt.”

”Det betyder, at de højeste toner ligger øverst og de dybe nederst. Er du med?”

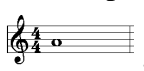
Chopingo tænkte sig lidt om: ”Hvad nu hvis man skal spille en tone, der ligger over den øverste eller under den dybeste linje. Hvad gør man så?”

”Det var et rigtig godt spørgsmål”, sagde hans ven. ”Så er man nødt til at lave sine egne trappetrin, som går enten op over eller ned under nodelinjerne.

Det kan f.eks. se sådan ud: .

”Det er jo et rigtig smart system”, tænkte Chopingo – og nu kunne han pludselig godt forstå, at det ikke var svært for musikerne at spille sammen.

Hans gode ven fortsatte: ”Hvis du nu f.eks. ser det a her...”. ”Hvad er et a?”, spurgte Chopingo med

det samme. Han kunne kun se en node, der stod mellem to nodelinjer: .

”Åh, det må du undskylde”, sagde violinisten. ”Det har jeg glemt at fortælle dig. Tonerne har alle sammen et navn. Her har du rækken: a-h-c-d-e-f-g-a – og så begynder man forfra.”

Chopingo, som var ret god til at læse, sagde: ”Undskyld, men tror du ikke, du har taget fejl? Det plejer da at være a-B-c-d-e-f-g”.

Musikeren sukkede tungt: ”Ja, men ser du, det er en rigtig gammel historie. I meget gamle dage var det munkene, der skrev noderne. Der var en af disse gamle munke, der ved en fejltagelse kom til at glemme den nederste streg i b’et – og så troede man, at det var et h. Man skrev vist lidt mere firkantet dengang. Det døjer vi så med endnu, for du har helt ret: det er meget rigtigere med b!”

”Jamen, kan vi så ikke bare aftale, at kalde det b?, spurgte Chopingo. ”Det gør vi bare”, smilede hans ven, ”men det er jo vigtigt, at du kender historien og ved, hvad folk mener, når de kalder en tone for b”.

”Hm”, sagde Chopingo og tænkte sig om. ”Nu har jeg forstået, at tonerne står på trapper i alfabetisk rækkefølge, men hvor begynder de – eller hvor slutter de?”

”Ja, det er så en af de lidt besværlige ting”, sagde violinisten. ”Det er nemlig afhængigt af hvilken nøgle, du læser efter. De forskellige instrumenter i orkestret har nemlig forskellige nøgler til at lukke deres musik op med.

Nogle – ligesom mig – spiller efter g-nøglen. Den ser sådan ud: . Hvis du ser godt efter, kan du se, at den snoning dér snor sig omkring en nodelinje. Det er dér, tonen g ligger. De eksempler, som du har set i dag, er skrevet i g-nøglen, men der er flere nøgler:

De fleste dybe instrumenter i orkestret f.eks. celloer, kontrabasser, fagotter og tubaen spiller efter basnøglen . Den bliver også kaldt f-nøgle, fordi de to prikker dér står på hver side af tonen f.

Bratscherne har deres helt egen c-nøgle . Tonen c ligger nemlig lige dér på den midterste linje i nodesystemet med de to buer rundt om. C-nøglen kan nu også flyttes rundt, men det bliver nok lidt for meget lige nu – og i øvrigt skal jeg lige have mig en kop kaffe, inden jeg skal til prøve. Er du frisk på en is?”

Nu trængte Chopingo godt nok også til en pause, og gik glad med violinisten op i kantine.

Mens han senere sad og lyttede til den vidunderlige musik, tænkte han over det fantastiske system, som gjorde, at mennesker fra alle dele af verden har ét fælles sprog: musikkens sprog!”